

MŪSŲ Lietuva

Jornal Lituan «NOSSA LITUANIA»
DIRETOR PROPRIETARIO RESPONSAVEL
Dr. José Ferreira Carrato

SAVAITINIS LIETUVIŠKOS MINTIES
LAIKRAŠTIS

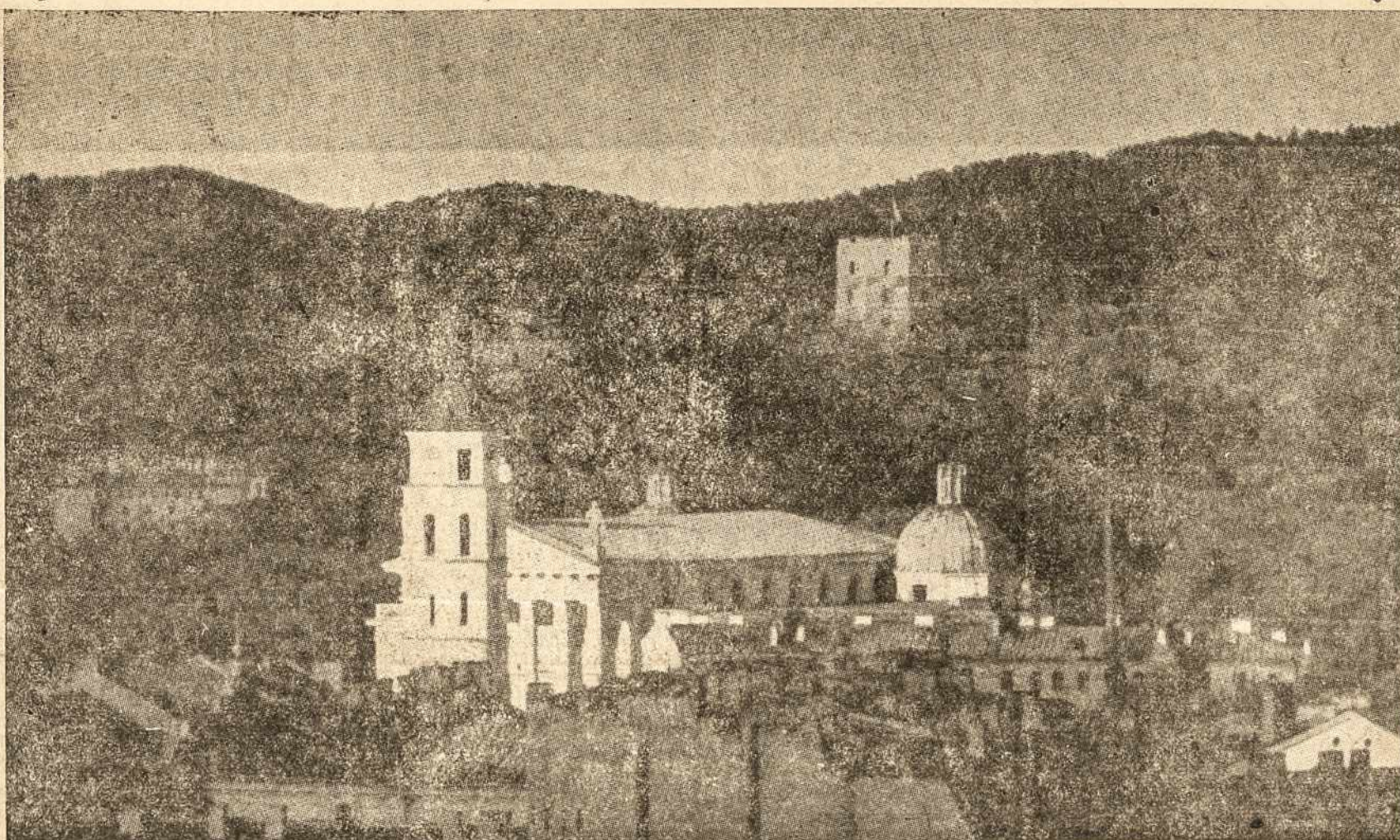
ADRESAS:
AV. ZELINA, 706 — C. POSTAL 371
SÃO PAULO
ATSKIRO NUMERIO KAINA
CR.\$ 2,00

NR: 242 (7)

SÃO PAULO — BRASIL — 1954 M. VASARIO MĒN. — FEVEREIRO 13 D.

VII METAI

Lietuviai, Dalyvaukime vasario 14 d. Vila Zelinoje 15 val. Lietuvos Nepriklausomybės šventės minėjime.

Vilniaus vaizdas su Gedimino kalnu ir dalimi miesto.

Ir vėl Vasario 16-toji...

Grazina Boleckienė

Tai mano žemėj, mano tėvinėj
Ašarų upėm laukai patvynė...

Ir vėl Vasario 16-toji...

O kai mes tada, palikom tave, tėviške, iš rytų artinos gaisrų banga ir saulė, ta pati, kuri kasdien pakildavo už kluono, maudės gaisro juroj. Išėjom mes senu vieškeliu į kitą, į svetimą šalį, rankoj nešdami ryšulėlį daiktų, o širdyje sunkų, slegiantį akmenį...

Tada gamtoj žydėjo kvapios liepos...

Dar kartą ir dar kartą apsisukom ir dar kartą peržvelgem tėviškes laukus ir pievas, ir seną namą prie vyšnių sodo, ir kluoną ir daržines su gandrų lizdais ir siaurą taką, kurs veda pro smūtkelį į artimą kaimą, toliau amžinai ošiančius ažuolų miškus, o ten, toli, sraunią sidabro upę — pasididžiavimą mūsų — Nemuną...

Girdėjom patrankų griausmą, šunų lojimą, ir verksmą gailų...

Gal tai mūsų širdis taip pravirko, o gal tai tu, tėviške, išleisdama savo sūnus ir dukras svetur.

Plačiu vieškeliuėjom mes palikę viską, kas mums brangu ir artima, o senas smūtkelis kryžkelėj laimino mus...

Ir vėl Vasario 16-toji...

Amerikos, Australijos, Zelandijos. Afrikos ir kitų šalių lietuviai vėl susispies prie trispalvės ir pagal kolonijos dydį ir intelektualinį pajėgumą minės šią taip svarbią mūsų istorijoje dieną. Ir nors atskilę, nors išblaškyti, bet vis dėlto laisvi, giedos tautos Himną.

Šią dieną lietuviai trėmtiniai ir emigrantai su pasididžiavimu paminės anuos senus veteračius, kurie iškovojo mums nepriklausomybę.

Šią dieną taip pat, bent mintimis jie pasidalins savo seserų ir brolių likimu, kurie ten toli, okupuotoj tėvynėj, kovoja už laisvę, kad vėl kada nors ir visi kartu savo pa dangėje, laisvai galėtų iškelti savo nepriklausomybės emblemą — trispalvę!

Berlyno konferencijoj jokios pažangos.

Jau virš dviejų savaičių Berlyne pasėdžiauja keturių didžiųjų užsienio reikalų ministeriai. Posėdžių buvo viešų ir slaptų. Tačiau jų visų pasekmės tos pačios neprieita prie jokio susitarimo tiek Vokietijos, Austrijos, tiek bendrai visos Europos politiniais klausimais. Ir nebus rasta jokios bendros kalbos, kaip jau ne kartą esame rašę «M. L.» Gal dar vieną antrą savaitę padiskutuos ir išsiskirs tys.

Maskva nori negalimų dalykų. Pavyzdžiui, Vokietijos suvienijimui ji siūlo visų pirma šešių mėnesių laikotarpį je atitraukti iš Vokietijos Sąjungininkų kariuomenę ir pasikui jau organizuoti rinkimų komisijas ir kita. Kariuomenės atitraukimas būtų tas pat ką, ir vakarų Vokietijos atidavimas į komunistų rankas. Komunistų pažadais ir sutartimis niekas jau nebetiki. Štai Amerikos užsienio reikalų ministeris FOSTER DULLES NURODO LIETUVOS PAVYZDĮ.

Jis kalbėdamas apie sutartį, kurią Molotovas perša, pažėmė pavyzdį kaip Kremlius gerbia sutartis. Pabaltijo valstybes. Juk su Lietuva Rusija 1939 m. pasirašė sutartį pasižadėdama gerbti Lietuvos teritorijos integralumą, nesikišti į vidaus gyvenimą ir t. t. bet 1940 metais rusai ginklu

okupuoja Lietuvą. Tas pats atsitiktų V. Europoj, jei sąjungininkai iš ten atitrauktų savo kariuomenę.

Dėl Europos saugumo Molo tovas siūlo pirmoj eilėj panai kinti Europos Gynimo Bendrumenę ir Šiaurės Atlanto Sąjungą. Reiškia reikalauja to, ko negalima padaryti. Arba kitais žodžiais tariant Mas kva nori, kad dabartinė padėtis kuo ilgiau tęstųsi. Kokia bus įvykių evoliucija toliau — sunku pramatyti.

Berlyno konferencijoje, kai po stebėtojas, dalyvauja ir Vyriausio Lietuvos Išlaisvini mo Komiteto atstovas.

Popiežiaus sveikata taisosi.

Sulig paskutinėmis žiniomis Popiežiaus sveikata taisosi. Ši liga nebuvo organizmo pakrikimo pasekmė, bet per didelio, įtempto darbo bėsi su sirūpinimo.

Katalikiškas pasaulis popiežiui susirgus jautriai reagavo. Į Vatikaną iš įvairių pasaulio kraštų buvo atsiųsta virš šimto tūkstančių telegramų su linkėjimais popiežiui pasveikti.

Vasario Šešioliktos dienos proga oficialaus priėmimo konsulate nebus; bet kolonijos nariams, norintiems pareikšti, Tautos šventės proga, savo sveikinimus, konsulas bus atidarytas nuo 11 iki 12 val.

Lietuvos Konsulas.

Italijoj sudaryta nauja vyriausybė

Nauja vyriausybė nebuvo lengva sudaryti, nes valdančioji partija nei parlamente, nei senate viena nesudaro daugumos. Atsiremti į kitas partijas ir sudaryti koaliciją taip sunku, nes kitų partijų programos yra griežtai priešingos. Bet po ilgų bandymų Mario Scelba, buvęs ilgametis vidaus reikalų ministeris, su darė vyriausybę, kurion be krikščionių demokratų, dar įeina keturi socialdemokratai ir trys liberalai. Ministeris pirmininkas Mario Scelba, ne gailingas komunistų priešas, taipgi yra kartu ir vidaus reikalų ministeris. Komunistai grasina naujai vyriausybei streikais.

Brazilijoje.

— Vasario mėn. 10 d. Rio de Janeire mirė senatorius Melo Viana. Velionis yra kilęs iš Minas Gerais, gimė 1878 m. mieste Sabara. Studavo teisę ir socialinius mokslus. Buvo vienas žymesniųjų Brazilijos valstybininkų.

— Amerikoje yra varoma didelė propaganda už didesnį kavos vartojimą. Specialią propagandą išvystė per laikraščius, radio, televiziją, teatrą.

S. Amerikos, dėl nedrauginų santykių su Guatemala, grasina nepirkti jos kavos. Kaip žinoma, Guatemala yra Centralinė Amerikoje komunistinės propagandos centras.

— Ibirapuera parke, Tautų paviljone, įvairių valstybių meno parodos bus atidaryta liepos mėn. 9 d. S. Paulo es tado šventės dienoje.

400 metų jubilėjaus komitetas yra pusėtnai atsilikęs su darbais. Dar nėra suskirstytos patalpos numatytos įvairioms tautoms, nes nevisos pakvietos valstybės atsakė į kvietimus. Su patalpomis teks susispausti, nes pakviesta daugiau valstybių, negu yra vietos paviljone. Parodos komitetas deda pastangas, kad visus patenkinti. Tarp kitų tautų yra lietuviai, nors Lietuva, kaip valstybė, nebuvo oficialiai pakviesta parodoj dalyvauti.

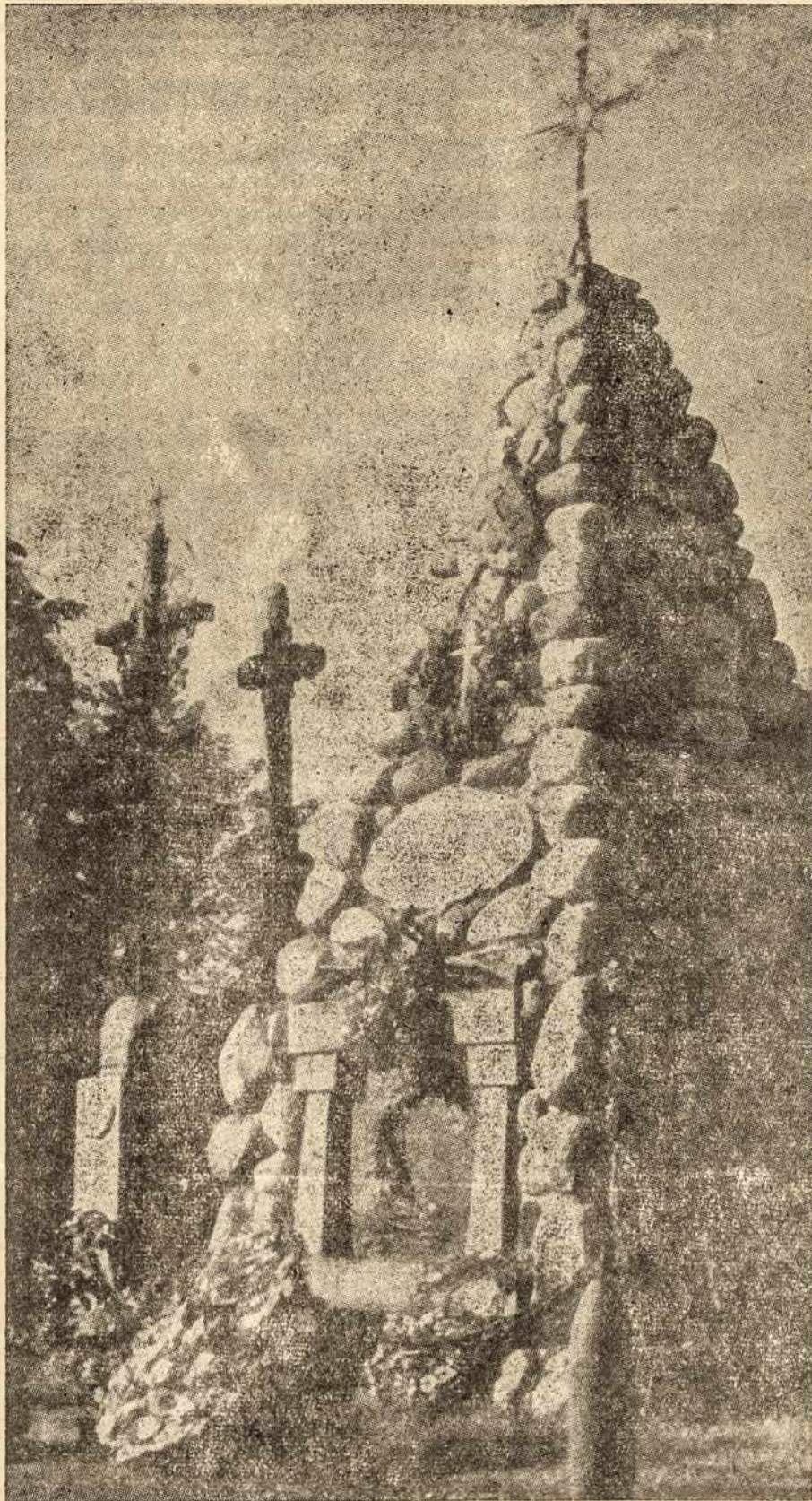

VLIKas kreipėsi į Dulles, Edena ir Bidault

VLIKo pirmiņnikas M. Kru pavičius pasiuntė š. m. sausio 15 d. JAV, Did. Britanijos ir Prancūzijos užsienio reikalų ministeriams raštą, kuriuo atkreipia jų dėmesį į Lietuvos bylą ir reikalą atsiatyti okupuotoje mūsų Tėvynėje visišką jos suverenumą. Savo rašte VLIKo pirmiņnikas pažymėjo, kad 1940 m. birželio 1 d. TSRS vyriausybė, prisidengusi klasingomis priekabėmis, įsakė savo kariuomenei užgrobti Lietuvos respublikos teritoriją ir ten sudarė sau paklusnią «vyriausybę». Pravedusi tariamus rinkimus su vieninteliu komunistiniu sąrašu, toji «vyriausybė» įjungė Lietuvą į TSRS. Tik per vienerius Sovietų okupacijos metus įvykdyta tūkstančiai žmogų žudybė, desimtys tūkstančių išvežta ir įgyvendintas visuo tintis skurdas. 1944 m. gale, po daugiau kaip trejų hitlerinės okupacijos metų, raud. armija vėl iš naujo užgrobė Lietuvą, ir Maskvos vyriausybė ten vėl atstatė tą pačią santvarką. Šita padėtis, besiremianti tarp dviejų kraštų veikiančių sutarčių sulaužymu ir smurto vykdymu didelės valstybės prieš mažą, tebesitęsia iki šiai dienai.

Tos okupacijos metu TSRS vyriausybė yra įvykdžiusi ir ir tebevykdo nusikaltimus žmoniškumui, žmogaus ir tautų neliečiamybės teisėms. Aki vaizdoje visų tautų teisėto taikos troškimo, kurį visiškai remia ir lietuvių tauta, tačiau turint galvoj neteisingumą, kurio auka ji yra jau beveik 14 metų ir iš kurios yra atimtos net pagrindinės teisės išreikšti savo valią, VLIKo pirmiņnikas pareiškė: «a) jokia realiai, teisinga ir pastovi taika negali būti pagrįsta neteisingumu ir nusikaltimu; b) TSRS veikla, mėginant išgauti dabartinės, jos pačios sukurtos padėties tarptautinį pripažinimą jos okupuotose kraštuose, lauzo ne tik okupuotų tau-

tų valią, bet ir tuos pradus, kurie sudaro Tarptautinės Bendruomenės pagrindą. Štai

Nežinomo kareivio paminklas karo muzejaus sodelyje, kurį Lietuvoj raudonieji barbarai sunaikino.

kodėl, pasitikėdamas valstybės vyrų krikščioniška sąžine, moraliniu ir politiniu atsakin gumo jausmu, prašau Jūsų Ekselenciją pareikalauti, kad Sovietų Sąjungos vyriausybė

Benys Rutkūnas

Partizanų Kraujas

Saulėtekio rasa žilvičiai plaujas
ir kalas metūgės, šakytės —
o kloniuos žydi sukrekėjęs kraujas
ir šala brolis, iš namų išvytas.

Nuo kalno šoka upės sraujos,
pavasaris kvapniuos arimuos —
o žemėn sunkiasi artojų kraujas
ir keikiasi žmogus žmogum užgimęs.

Žieduos pasaulis pinas naujas,
atolai kelias, rudenio rašyti —
o toliaos — raudos, žaizdos, kraujas
žmogaus, pakilusio į laisvės rytą — —

atitrauktų iš Lietuvos visas savo ginkluotas pajėgas ir institucijas, o Lietuvių Tauta vėl galėtų laisvai atstatyti savo suverenumą ir laisvais rinkimais atkurti politinio gyvenimo pagrindus».

— Ryšium su Vokietijos sostinėje vykstančia 4 užsienio reikalų ministerių konferencija VLIKas yra pasiuntęs į Berlyną savo stebėtoją.

— Ryšium su keturių užsienio reikalų ministerių konferencija Berlyne Vidurio Europos Krikščionių Demokratų Sąjunga pasiuntė JAV, Prancūzijos ir D. Britanijos užsienio reikalų ministeriams memorandumą, kurį pasirašė Sąjungos pirmiņnikas Dr. A. Prohazka ir kiti Sąjungos valdybos nariai, tarp jų - ir mūsų tautietis Pr. Vainauskas, Sąjungos išdininkas. Memorandume Sąjunga atkreipė užsienio reikalų ministerių dėmesį į dabartinę padėtį Vidurio ir Rytų Europos kraštuose, taip pat reikalą atstatyti tų kraštų visišką nepriklausomybę. Iš tų kraštų turi būti atitrauktos ginkluotos Sovietų

pajėgos, saugumo policija ir kitos institucijos, o tarptautinėje kontrolėje praveisti laisvi rinkimai.

— Į šį memorandumą JAV užsienio reikalų ministeris John Foster Dulles atsiuntė atsakymą, kuriuo jį labai palankiai įvertino. Dulles pažymėjo, kad visi, kuriems yra brangi laisvė, kiekvienas savitu būdu stengiasi praskinti visur kelią jos triumfui. Pavergtosios Rytų Europos tautos tai įvykdė paskutiniaisiais metais savo kietu pasipriešinimu komunistinei tiranijai. «Jos yra mūsų draugai ir santvarkiniai, - pažymėjo Dulles, - ir mes jų neužmirštame, sudarydami tvirtą laisvųjų tautų bendruomenę.»

— Gautomis žiniomis, ryšium su 4 užsienio reikalų ministerių konferencija Berlyne atitinkamas notas įteikė D. Britanijos užsienio reikalų ministeriui Edenui Lietuvos ministeris Londone B. K. Balutis ir Paryžiuje Prancūzijos užsienio reikalų ministeriui Bidault - Liet. atstovas Dr. S. A. Bačkis.

Kaip jie mus sušaudė

Pulk. J. Petraitis

(Tąsa)

Tuo pat momentu, mums į griovį krinant, ir mus lydėju sios enkavedistų grandinės iš abiejų pusių automatiniais šautuvais pradėjo į mus smarkiai šaudyti. Rodos, visas pragaras užvirė: kulkos, rekošetudamos ir plento akmenis, tik zvimbia ir, kaukdamos drauge su akmenimis, laksto į visas puses. Tučiuojau paplito ir sužeistųjų nebežmoniškai šauksmai. Ir enkavedistų šunys pradėjo cypėti. Dešinė pusėj, kiek toliau miške, pasigirdo vyrų, moterų ir vaikų riksmas. Matyti čia Červenės miesto pabėgėliai slėpėsi nuo bombardavimo. Nepaprasta tamsa. Nematyti nieko. Tik keli žingsniai nuo mūsų už storų pušų tupinčių enkavedistų šautuvų ugnelės viena po kitos nuolat žybcioja ir žybcioja. Aiškiai matyti, kad jie mus šaudė, nors ir labai kvailai - iš abiejų pusių. Prie to chaotiškai netvarkingo šaudymo dar prisidejo: iš Červenės pusės atvažiavęs bolševikų šarvuotis pradėjo žerti kulkosvaidžiais išilgai plento. Jo kulkos mums, ant vienas kito griovyje guintiems, mažai tepakenkė, nuo jų dau-

giau nukentėjo patys enkavedistai. Mat tas šarvuotis per daug arti prie mūsų voros privažiavo. Bešaudydamas jis padegė iš paskos mūsų voros važiuosį enkavedistų vado lengvąjį automobilį ir užmušė jo šoferį. Dabar patys enkavedistai išsigandę pradėjo nesaivais balsais rekti:

— Stoj, stoj!.. Svojich streliajete, stoj!.. Svojich streliajete... (Sustok, sustok!.. Savuosius šaudote, sustok!..)

Tuojuo po to staiga viskas taip nutilo, kad jokio šūvio nebuvo girdėti nei čia pat, nei toliau miške, tik sužeistieji tebevaitojo. Niekaip negalėjome suprasti, kam jie dar tą komediją vaidino toliau, miške gilumoj, šaudydami.

Nors šaudymas ir nutilo, bet mes vis tiek, prisispaudę prie vienas kito gulėjome griovyje, nejudėdami iš vietos. Man nebuvo jokio pavojans, nes aš gulėjau pačiam griovio dugne. Ant manęs gulėjo Petras K., ant mano kojų gulėjo pulkiniukas J. T. ir dešiniau kažin koks gudas, kuris visą laiką kalbėjo «Otče naš» (Tėve mūsų). Apačioj begulint mane suėmė toks kvailas juokas, kad pradėjau net garšiai kikenti.

— Kas tau yra, ko tu čia dabar juokies? - klausia mane Petras K.

— Aš juokiuos, kad jie ir sušaudyti mūsų nemoka, o dar mano kariauti!

— Gera tau juoktis, gulint apačioje, o man taip kulkos zvimbia pro ausis, net ausį nusvilino.

Mes tylime, o enkavedistai, prisiartinę visiškai arti prie mūsų ir šautuvus beveik įrėmę į mūsų pečius, tik šūkauti:

— Petrovs užmuštas. Sidorovas sužeistas. Molči nerazgovarivat! - sušunka ant pradedančių tarp savęs snibždėti kalinių. - Kur komandiras?

— Jo nėra, - tamsoje atsiliepia kitas enkavedistas.

— Aš matau, kad be manęs čia nieko nebus. Klausyti mano komandos! - sušunka vienas enkavedistas išlindęs iš miško. - Jūs stokite čia, o jūs - tenai! O jūs kelkitės, kas dar gyvas! - sušuko ir mums enkavedistas, kuris dabar ėmėsi labai energingai vadovauti.

Dabar mums, gyviesiems, liepė sustoti ant plento gretomis po du. Sužeistieji, gulėdami griovyje, dar tebevaitojo. Kiti visiškai nebevaitojo ir nebesikėlė drauge su mumis. Vaitojantiems ir dar kiek kalbantiems enkavedistai kas tuvėlių ašmenimis galvas skalė. Pradžioje nesupratau, ką

jie ten daro, nes kai patamsyje pasigirsta keistas duslus skambtelėjimas «kvankt», tuo jau toje vietoje dejavimas nurimsta. Paskui, gerai įsižiūrėjęs, pamačiau, kad jie spautuko žambu dejuojančiam šveičia tiesiog į galvą, ir šis tuojuo nutyla. Matyti, jiems nebe pirmiena tokie darbai dirbti, gerai įgudę vienu smogtelėjimu perskelti žmogui galvą, nes karinis kastuvėlis gan aštrus ir pakankamai svarus. Matyti, šaudyti patamsyje jiems buvo nelabai patogus gal ir dėl to, kad mes čia greta stovėjome. Nedejuojančius, bet tik gulinius, praeidami pro šalį, apspardo, apdaužo ir palieka gulėti. Vėliau sužinojau, kad kai kurie iš mūsų kių, naudodamiesi nepaprasta tamsa, gerai sugebėjo suvaidinti negyvėlius. Kad ir labai skaudžiai jie buvo spardomi ir daužomi, bet neaiktelėjo, iškentė neparodydami jokio gyvybės ženklų. Paskui jie pabėgo į miško gilumą. Bet tokių, kuriems atėjo mintis į galvą tuo būdu išvengti mirties, buvo nedaug.

Išrikiavę mus gretomis po du, nuvedė dar apie pusę kilometro tuo pačiu plentu pirmyn ir sustabdė. Atėjo ir enkavedistų vadas. Enkavedistai keikėsi tarp savęs ir tą patį savo vadą keikdami plūdo, kad jis tokios svarbios «operacijos» metu nežiūrįs savo vietos.

— Ničego, seičas privediom visio v poriadok! Postroite ich po četyre. (Nieko, tuo jau viską sutvarkysime! Išrikiuokit po keturis).

Išrikiavo mus eilėmis po keturis ir sušuko:

— Skorėje ložis, mat - mat! (Greičiau gulkit, mat - mat!).

Mes sugulėme kniūpšti. Prie šakinėje eilėje gulėjome iš kairės į dešinę Petras K., pulkiniukas Juozas T., aš ir dešiniau manęs nepažįstamas gudas.

— Nepodymat golovy, negliadyvatsia, molčat, nerazgovarivat, mat mat! (Nekilnoti galvos, nesidairyti, tylėti, nesikalbėti, mat - mat!), - šaukė kairėj pusėj stovintieji enkavedistai, beveik įrėmę šautuvus į mūsų nugaras.

Enkavedistams, kurie stovėjo dešinėj plento pusėj, vadas įsakė pereiti į kairiają. Tokiu būdu iš dešinės pusės niekas mūsų nebesaugojo, visi jie sustojo kairėj pusėj. Dabar jau mums visiems pasidarie visiškai aišku, ką jie toliar su mumis darysį. Enkavedistus, ginkluotus šautuvais - kulkosvaidžiais, sustatė vienodais tarpekliais vienas nuo kito. Tarp jų sustėjo enkavedistai, apginkluoti paprastais šautuvais. Dabar enkavedistų grandinė pasidarė labai tiršta, nes visi enkavedistaisusirinko vienoj pusėj.

(B. D.)

Karolė Pažėraitė

Vaidila kankliuoja Čikagoje

Prieš porą metų mūsų su-ruoštoje dailės ir liaudies me-
no parodoje, Sāo Paulyje, kie-
kvieną parodos lankytoją ypa-
tingai nuteikdavo dail. Vlados
Stančikaitės - Abraitienės mil-
žiniškas paveikslas «Vaidila».
Tas vaidila savo geromis
spindinčiomis akimis pasitik-
davo kiekvieną lankytoją,
kviesdamas jį pasiklausti jo
pasakojimų apie garbingą Lie-
tuvos senovę, palydimų kan-
klių skambėsio. Ne tik lietu-
viai, bet ir svetimtaučiai pasi-
traukdavo nuo to paveikslėlio,
lyg užkerėti. Tokį vaidilą, ku-
ris taip kilniai ir įsakmiai
prabyla į žmogų, tegalėjo su-
kurti dailininkas, savo aiškia
regėmis akimis matęs garbin-
gą Lietuvos senovę ir trokš-
tas senolių lietuvių didvirišką
dvasią, plazdenančią šiandien
Lietuvos miškuose ir kranju
pasrūvusiame ešafote, perduo-
ti sumaterialėjusiam, laisvėje
gyvenančiam, tautiečiui. To-
kia yra mūsų dailininkė Vla-
da Stančikaitė.

Likimo buvo lemta, kad Vai-
dilos Sāo Paulyje nieks neįsi-
gijo. Tai didelė laimė, nes
Vaidilai atsivėrė vartai į pla-
tesnį pasaulį. Jis toliau keliau-
ja kankliuodamas, žadindamas
lietuviuose prigesusią tautinę
sąmonę. Ir atsidūrė jis už jū-
rių marių Čikagos mieste.
Vėl jisai garbingiausioj vietoj
lietuvių dailininkų paveikslų
parodoj. Penki Stančikaitės
paveikslai perėjo į pirkėjų
rankas, o Vaidila pasiliko ne-
nupirkias, lyg jis būtų neįkai-
nuojama vertybė. Tačiau spau-
da šaukia, kad negalima to
paveikslėlio išleisti iš Čikagos,
kad reiktų jį ten sulaukyti, ne-
beleisti jam toliau keliauti.
Vieną tokio straipsnio, tilpu-
sio «Drango» XII. 17 d. nume-
ryje, ištrauką čia pateiksiu.
Straipsnis pavadintas «Ar kū-
rinys «Vaidila» pasiliks Čika-
goje?». Štai ką jame rašo Z.
Juškevičienė:

«Dailininkės V. Stančikaitės
kūrinys «Vaidila», atkeliavęs
iš Brazilijos, dabar rymo cen-
trinėje parodos vietoje, jis
pirmasis sutinka parodos lan-
kytoją Liet. auditorijoje.

«Dailininkės meniškų suge-
bėjimų dėka, iš senų Lietuvos
praeities amžių į drobę atkel-

tas vaidila su kanklėmis ran-
kose po senų ažuolu rymo ir
pasakoja apie didingą ir gar-
bingą Lietuvos praeitį... Apie
to meto Lietuvos laukų platy-
bę, jos miškų ramybę, išug-
džiausią tautos didvyrius...

«Šis istorinis kūrinys - pa-
veikslas prašyte prašosi pasi-
likti lietuvių «sostinėje» Chi-
cagoje ir būti pakabinamas
kur nors erdvoje salėje, kur
nuolat renkasi lietuviai, kur
dažnai užklysta kitataučiai, ar

kelas «Vaidila» susirastų sau
vietą Maria High School rū-
muose, didžiosios pramogų sa-
lės vestibulio priešakinėje
sienoje ir ten sutiktų svečius,
iš ten nuolat kalbėtų į augan-
čią lietuvių kartą Chicago-
je?!"

Paroda pasibaigė. Vaidilos
niekas nepasisavino. Bet savo
vaidmenį, pakurstyti prigesu-
są lietuvių ugnele, jis atli-
ko. Dabar jis keliaus toliau
kankliuodamas, ir tol nenu-
rims, kol parves iškrikusius
po visą pasaulį tautiečius iš
kankinton Tėvynėn. Kada Lai-
svės Varpas visus šauks prie
aukuro pagerbti žuvusius už
Lietuvos laisvę, po Pietų

Lietuvybės išlaikymas Amerikoje

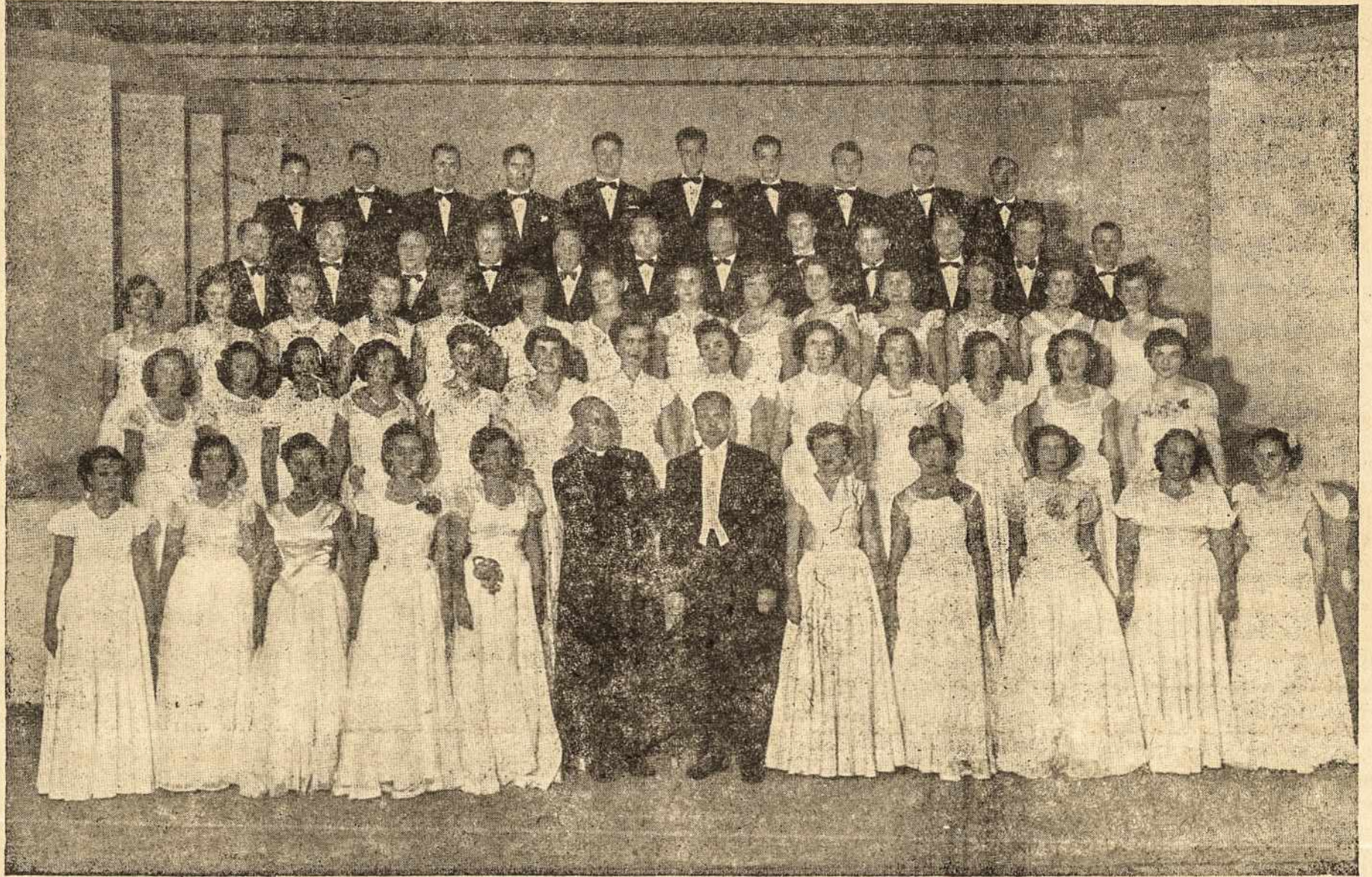
Prel. Jonas Balkūnas, Maspeth, N. Y.

Amerikoje yra lietuvių tau-
tos trečdalis. Tik laisvėje lie-
tuviai gali planuoti tautinę
gyvybę išlaikyti ir stiprinti.
Amerikos lietuviams uždėta
pareiga tautą gelbėti nuo mir-
ties ir ruošti naujam valsty-
biniam gyvenimui. Jie savo
kraičiais ir materiale gerove
teisingai užima pirmas vietas

lietuviškoj kovoj. Jiems pri-
klauso pirmenybė ir teisė
spręsti būdus ir kelius Lietu-
vos laisvinimo bare

Bet ka gelbės Lietuvos žė-
miu išlaisvinimas, jei nėra
kas į jas grįžtų ir apgyven-
dintų? Žodžiu, ar galimas vals-
tybės išgelbėjimas be tautos
potencialumo išlaikymo? Dar
galu ir kitaip klausimą staty-
ti: ar galima Lietuvos laisvę
iškovoti be sąmoningos lietu-
viškos visuomenės, be vienin-
gų lietuviškų kolonijų ir ats-

kalas sukviesti veiksmų poli-
tinę konferenciją aptarti gyvy-

Liet. Kat. Bendruomenės Choras. Viduryje stovi kun. klebonas P. Ragažinskas ir choro maestras Al. Ambrozaitis.

kur lietuviškas jaunimas mo-
kslą eina. Tokioje vietoje be-
kabodamas toks paveikslas
gali padėti laimėti mums drau-
gų ir simpatijų iš kitataučių
ir parkviesti daug mūsų jau-
nimo į tėvynę.

«Ir iš tikrųjų, ar tai nebūtu
gera ir gražu, kad šis pavei-

Kryžiumi įsikūnities Vaidila,
didžioje Vytauto Didžiojo Mu-
ziejaus salėje ramiai šypso-
sis, tarytum sakydamas: «Aš
savo uždavinį žemėje atlikau».

— New Yorke L. Politinia
me klube buvo suruoštos dis-
kusijos mūsų santykiams su
kaimynais išryškinti. Paskaitą
skaitė S. Sužiedėlis. Į diskusi-
jas atvyko prof. J. Kaminskas,
LLK pirmaininkas V. Sidauskas
gen. konsulas J. Budrys, K.
Bielinis, V. Vaitiekūnas, Pr.
Vainauskas, J. Audėnas, P.
Pakalka, Dr. B. Nemickas, M.
Brakas, Dr. K. Jurgėla ir kt.
Diskusijų metu išryškėjo rei-

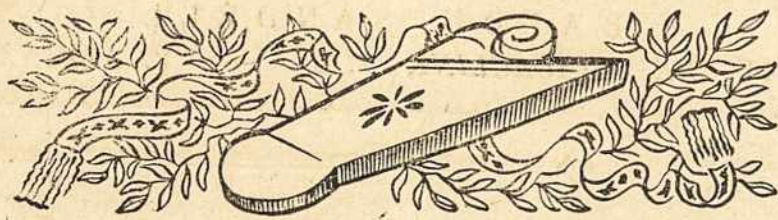
biniams lietuvių tautos reika-
lams, tarp jų ir santykiams
su kaimynais slavais. Diskusi-
jų dalyvių buvo nurodytas rei-
kalas aktyviai remti ukrainie-
čius ir gudus, kiekviena pro-
ga išryškinti Lietuvos bylą,
tinkamai suorganizuoti etc. Re-
ferentas diskusijas suvedė į
tris svarbiausias išvadas: 1.
privaloma reaguoti į lenkų
propagandą, 2. su visais kai-
mynais kuo geriausiai sugy-
venti, 3. nedelsiant susitarti
dėl mūsų koncepcijos ir pa-
žiūrų į santykius su kaimy-
nais. Gautosiomis iš JAV ži-
niomis, šiomis dienomis kai-
 kurie mūsų veikėjai New Yor-
ke buvo susitikę su keliais
lenkų veikėjais.

kūrų lietuviškų vienetų ben-
dradarbiavimo?

Žinoma, kad nėra galimas
bendrasis darbas, be sąmonin-
go pažinimo savų tikslų, be
supratimo pareigos savajai
tautai ir be respekto kitoms
srovinėms, tikiybėms ir pilie-
tinėms pažiūroms. Mes turime
išmokyti tarpusavy sugyventi.
Mes turime jausti prievolę lie-
tuvis lietuviui padėti, jį gelbė-
ti, jį paremti. Lietuvos reika-
las tampa mūsų reikalas. Pali-
kti jį ramybėje, kada jis tau-
tiniu atžvilgiu serga ir merdi
prie mirties slenkščio, nebū-
tu gailėstinga ir protinga.

Mūsų asmeninis likimas yra

(pabaiga 4 pusl.)

Vytautas Kastytis

Laisvės Šalis

Gimiau laisvojoje artų žemėj,
Be svetimųjų prispaudo užaugau,
Gyvenimo kelius man laisvė lemia,
Ir įgimta tiesa nuo nupuolimų saugo.

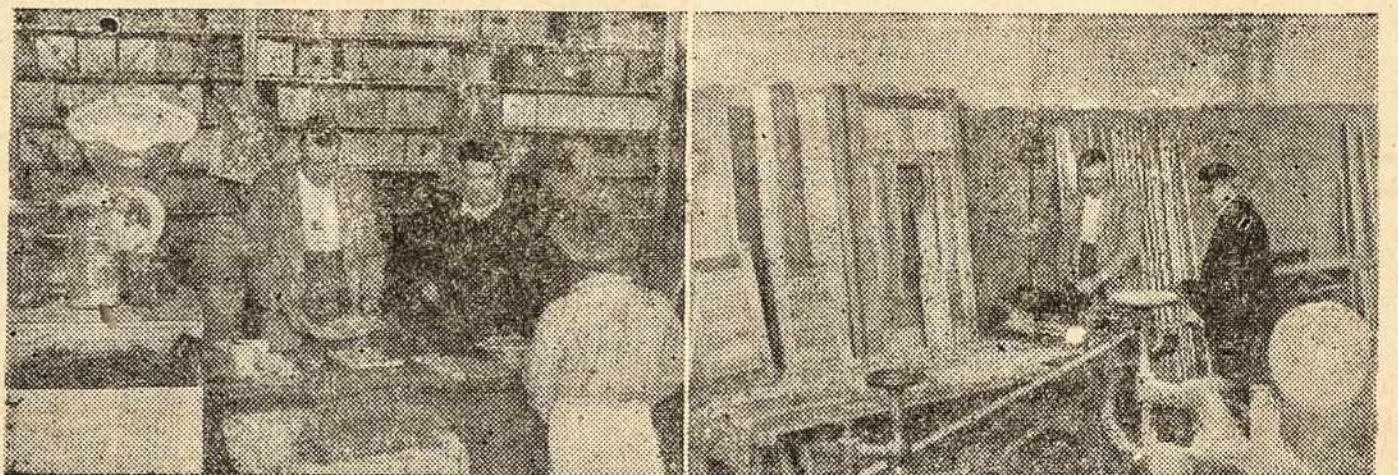
Manoj nedidelėj pavasario tėvynėj
Per šimtmečius pasauliai grumias,
Pasėta kasnį svetimi kardu dalinas,
Ugnim sugriauna laisvės rūmus.

Bet mes, kai jie nusilpę nusibaigia,
Pakylam vėl iš po dienų vergijos,
Susisuka lizdus kregždutės po pat kraigu,
Darželiuos rūtos, diemedžiai atgyja.

Ir suvažiuoja iš tėvynės išvežioti,
Ir grįžta vėliai - be žinios pradingę,
Ir imame naujiems namams plytas nešioti,
Ir supam laisvę ažuolinėj vargo lingėj.

Statybos medžiagos sandėlis ir įvairių geležinių daiktų, indų bei darbo įrankių
krautuvė tikrai pas

JAKUTIS & LAPIENIS LTDA.

AVENIDA DR. GIACAGLINI, 34-C

VILA ALPINA

(pabaiga iš 3 pusl.)

glaudžiai surištas su visos mūsų tautos likimu. Tik tautinė je bendruomenėje gali tinka mai skleistis mūsų asmenybė ir tarpti mūsų kultūra. Todėl mūsų tautinės gyvybės išlaikymas šiandien yra tapęs vienu didžiųjų mūsų uždavinių ir sunkiausiai išsprendžiama problema.

LIETUVIŠKAS ATSPARUMAS IR TAUTINĖ KULTŪRA

Niekas neginčys, kad tik tautinėje bendruomenėje: 1. galėsime išlaikyti fizinį ir dvasinį lietuvišką atsparumą prieš visokį svetimšios aplinkos spaudimą, ugdant ir stiprinant lietuviuose teigiamas lietuviškumo savybes, 2. tęsti visais galimais būdais tautinės kultūros kūrimą; 3. ugdyti kiek viename bendruomenės naryje tautos laisvės ir nepriklausomybės kovotoja; 4. organizuoti dalyvauti kovoje už vieną nedalomą taiką ir demokratijos idealų įkūnijimą pasaulyje; 5. organizuoti ir visais galimais būdais remti savitarpinę lietuvių moralinę ir materialinę pagalbą.

Mes teigiame, kad tik gerai suorganizuotoj bendruomenėj tautinis atsparumas gali būti ugdomas tik per viešojo tautinio gyvenimo veiksmus, t. y. per šeimą, mokyklą, bažnyčią ir įvairias kultūrinės organizacijas.

IŠBARSTYTIEJI LIETUVIAI - MŪSŲ PROBLEMA

Iš viso, kodėl reikia kalbėti apie Lietuvybės išlaisvinimą Amerikoje? Todėl, kad ji su silpnėjusi ir gresianti visai pranykti.

Mes žinome tuos plotus, kuriuose išbarstyti lietuviai gyvena. Jų rasime didelį dau-

gumoj Amerikos valstybių. Ten, kur susibūrę lietuviai gyvena, nesudaro mums daug rūpesčio. Išmėtyti ūkininkai, ir pakrikę miestelėnai didmesčiuose yra mūsų problema.

Didžiausia valstybė apgyvendinta lietuvių yra Pensilvanija. Čia yra Amerikos lietuvių lopšys. Valstybėje yra 41 lietuviška parapija, kas su daro trečdalį visų lietuviškų parapijų. Be parapijų yra dešimtys lietuviškų kolonijelių. Sakyčiau, ir lietuvybė čia ilgiausiai išsilaikys.

Toliau, lietuviški centreliai yra mūsų didmesčiai, kaip Chicago, Detroit, Grand Rapids, Cleveland, Brooklyn, New York, Boston, Worcester, Warburury ir Baltimore.

Kitos tirštesnės valstybės yra Michigan, Illinois, Ohio, New York, New Jersey, Connecticut ir Massachusetts.

Lietuviškų kolonijų, t. y. parapijų organizavimas tęsėsi ligi 1922-24 metų. Vėliau tik kaip susiorganizavo kolonija ar įstaiga. Ir tik tremtinams atvykus, vėl keletas įstaičių atsirado. Apskritai kalbant, Amerikos lietuviai niekad savo skaičiais ir įstaičių didumu nebuvo taip gausūs ir turtingi, kaip šiandien. Mes niekad nebuvom labiau vieningi, ir lietuviškame įkarštyje taip pakilę, kaip šiandien. Tą sakau, dalyvaudamas jau 27 metus aktingai lietuviškame gyvenime, pastebiu tempą, kuris augščiausį laipsnį pasiekė keletais paskutiniais metais.

KASMET NETENKAME ŠIMTŲ LIETUVIŲ

Nežiūrint šių laimėjimų, visgi jaučiame stiprų nutautėjimą. Kasmet netenkame šimtų lietuvių. Ne tiek mirtis išplėšia juos iš mūsų tapo, kiek kasdeninis gyvenimas juos tirpdo amerikoniškame katile.

Kada pradėjo lietuvybė Amerikoje silpti? Sakyčiau, tik nuo 1930 metų. Ligi tol bažnyčiose anglų kalbos nebuvo girdėti. Mokyklose katekizacija visur buvo lietuvių kalba. Bet 1930 35 metais pradeda įsigalėti abiejų kalbų vartojimas. Laikraščiuose šia me laikotarpyje atsirado angliški skyriai.

Visuomenei beveik nežinomas faktas, kad vyskupų buvo neleidžiama lietuvių bažnyčiose vartoti anglų kalbą. Amerikiečiai klebonai nenorėjo, kad jų parapiečiai lankytų svetimtaučių bažnyčias. Lietuviškam jaunimui pradėjus nebelankyti savų bažnyčių, lietuviai klebonai kreipėsi į vyskopus, kad leistų pamoksčius sakyti ir anglų kalba. Dar ir šiandien kontroliuoja mas angliškų pamokslių skaičius mūsų bažnyčiose.

Tiesa, kaip jau lietuvių kalba pasidarė tik kampininė mūsų bažnyčiose. Norėči au perspėti tuos klebonus, kad Amerikos hierarchai teisingai pasielgs, kai pradės mūsų bažnyčias uždarinėti. Tada nekaltinsim jų, bet save.

NAUJOS APLINKYBĖS

Kalbant apie šiuos dalykus, dažnai nepilnai suprantama ir įvertinama Amerikos lietuvių gyvenimo aplinka. Statant lietuvių bažnyčias ir mokyklas, parapiečiai gyvena arti. Bet nebuvo statomos bažnyčios brangiuose ir puošniuose miesto rajonuose. Gi mūsų tautiečiams prasigyvenus, jų vaikams sukūrus šeimas, prasidėjo jų kėlimasis į geresnes vietas, ypač į priemėsčius. Taip pradėjo lietuvių visuomenė išsisklaidyti. Mokyklos pradėjo netekti mokinių.

(Bus daugiau)

Lietuva

Lietuva — šalis gražioji. Sraunios upės ten vingiuojas, — miškai, slėniai ir kalneliai, kur gyvena mūsų seneliai.

Daug legendų, padavimų iš garbingos praeities: kunigaikščiai, žygiai vyrų ir jų mūšiai prie pilies.

Geltonkasės ten mergelės pynė gražias daineles, plačios Baltijos marelės nešė toli jas.

Ar užmiršti tu galėtum didžios praeities? Ir dainelės nemylėtum savo tėviškės!

Nori patogioj, gražioj vietoj, pamary — Praia Grande įsigyti žemės sklypą?

Neuzmirsk apsilankyti Suarão.

Ten yra elektra visose gatvėse įvestas vanduo. Yra viešbutis, restoranas bažnyčia, mokykla. O svarbiausia, kad prie visų šių pagerinimų kaina pusiau mažesnė, negu kitų šalai esančių sklypų.

Via Anchieta — nauja autoestrada eina skersai Vila Suarão. Taip pat yra ir geležinkelio stotis.

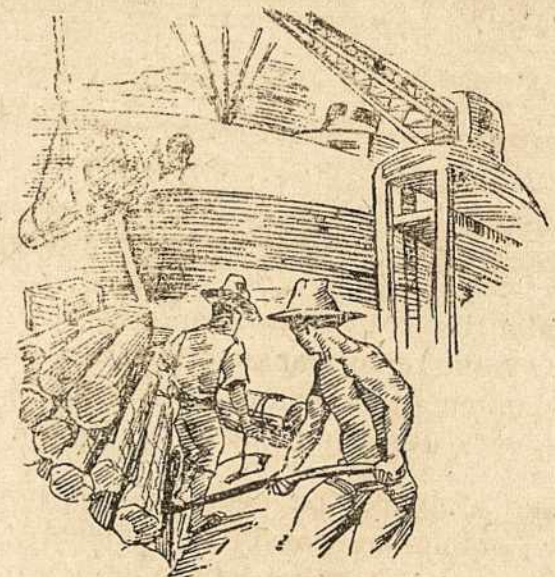
Daugiau informacijų «Mūsų Lietuvos redakcijoje».

Ar jau isigijai rasytojos K. Pazėraitės idomų romana «Nusidėjėlė»? Jej ne — nieko nelaukdamas kreipkis į Mūsų Lietuvos» redakciją.

REIKIA BALDŲ? KREIPKIS Į TAUTIEČIO J. L. GalinskAs Ltda.

BALDŲ SANDĖLĪ. AV. DR. GIACAGLINI, 71-C — V. ALPINA.

Madeiras do Brasil PERES & PRANAS LTDA.

Importação — Exportação Raštinė: - Av. Churchill, 94 - 11.º and. - sala 1110 Rio de Janeiro - Fones: 52-0229 e 32-6265 Em Minas Gerais: Peres & Cia. Ltda. - Leopoldina - R. Providencia, 71 Jother Peres de Resende - São Pedro dos Ferros Amadeu Cesar Machado - Nanuque, Minas

VIC-MALTEMA
PRODUTO DA CIA. PROGRESSO NACIONAL

VIC-MALTEMA

O alimento dos campeões

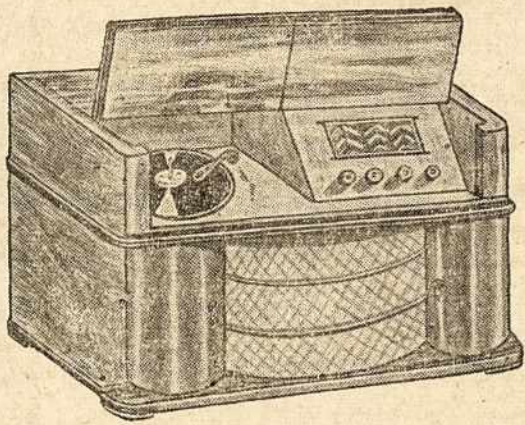
VIC-MALTEMA é vendido em latas de 2.500 gramas, 500 gr. e 250 gramas.

- Frio, Quente ou Gelado Sempre Vic-Maltema -

Sprindys & Cia

PARDUODA

TOBULIAUSIAS RADIO VITROLAS.

balso grynumas, skambumas

Sprindys & Cia — Largo S. Jose 1.

Kaip nękur kitur, prieinamiausiomis kainomis.
Parduodama patogiomis sąlygomis ir išsimokėjimui

Rastinės Darbai ir Teisiniai Patarimai

Naturalizacija, inventoriaus surašymas, išieškojimas skolų, persiskyrimai (desquites) nuomininkų išvaymas, kriminalinė ir darbo teisė.

Darbininkams patarimai veltui.

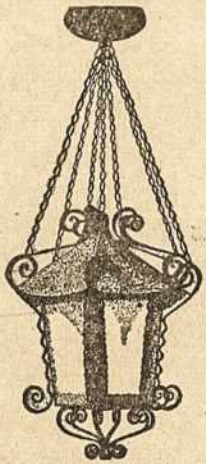
Galima kreiptis šiomis valandomis nuo 10 iki 12 val. ir nuo 16,30 iki 19 val.

Rua Roberto Simonsen, 13 -- 3.º — salas 306 · 310
(Senoji rua do Carmo ir kampas P-ça Clovis Bevilaqua)
São Paulo

MEKANIKOS DIRBTUVE

Gaminami įvairiausių braižinių vitražai, vieliniai tinklai tinkavimui ir tvoroms, langų stiklų apsaugos, užtvaros, geležinės durys ir vartai, banguotos skardos durys pagal mastą.

Gaminami žibintuvai įvairiausių tipų. Daromi įvairių dydžių gražtai žemei gręžti. Pardavimas grynais ir išsimokėtinai.

LEONAS VARNAUSKAS

Telefonas (recados) 3-0707

Rua 12 N.º 39 — Vila Zelina
Avenida Zelina N.º 714 — (fundos)
Caixa Postal 4118 — São Paulo

Atelier de Modas
ALEKSANDER BAGDONAS

RUA BARÃO DE ITAPETINGA, 2773 — 4 AND. — SALA 2
TEL. 34-7482 — SÃO PAULO

Foto-Studija "BERNARDO"

IKURTA 1890 METAIS

Išpildo meniškai įvairius foto darbus. Specialybė padidiniams tamsiuose tonuose ir sepia, spalvinimai aliejiniiais dažais ir pastele.

ARTHUR SCHMIDT

Primami pakvietimai į namus — Senų portretų reprodukcijos
RUA SÃO CAETANO, 447 — TEL. 4-5576 — SÃO PAULO

Industria e Comercio de Calçados

SPECIALYBĖ BATŲ: vyrams, moterims, panelėms, futbolistams, vaikams...

Rua Javaés, 719 -- São Paulo

Nori, kad «Mūsų Lietuva» būtų lietuviškojo gyvenimo veidrodis?

— Bendradarbiauk joje pranešdamas visas naujienas iš savo apylinkės, miesto ar interjero.

SKAITYK IR PLATINK
«MŪSŲ LIETUVA»

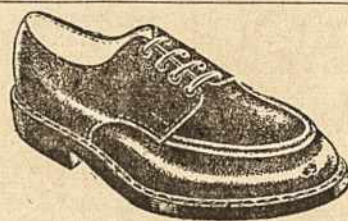
4 KM RECANTO PARA VOCE nas lindas praças de Jardim RIVIÉRA

JARDIM RIVIÉRA

Santo Amaro apylinkėje - nuostabus grožio gamta sveikas klimatas, tik už 18 km. nuo Praça da Sé, geras kelias, tarp dviejų ežerų. Puiki proga dabar įsigyti žemės sklypą su mažu įnešimu ir ilgalaikiu išsimokėjimu — 100 mėnesių.

Reikalingų informacijų gauti tik pas vienintelį įgaliointį šias žemes pardavinėti mūsų tautietį Kazį Kmiliauski, rua Benjamin Constante 23, 1-o andar sala 6. Fone: 34-5914. Šiokiadieniais iki 17 val. Sekamdieniais ir šventėmis 8-9 val. ryto.

Suinteresuotus nuveža ir parveža. Iš Santo Amaro eina autobu. sai Jardim Riviéra. Iš Socorro galima nuplaukti laiveliais.

CASA SÃO JORGE

APRENGIA VYRUS NUO GALVOS IKI KOJU

Batai, skrybėlės, marškiniai, kaklaraiščiai, kojinės, lietsargiai, Taip pat batukai moterims ir vaikams.

Viskas geriausios rūšies, patvaru, gražu ir pigu.

IŠ FABRIKO TIESIAI VARTOTOJUI.

JORGE MATELIONIS

KRAUTUVĖ:

RUA POCEDONIA INACIO, 110 — SÃO PAULO

VIENINTELIAI ATSTOVAI
GARSIOJO VANDENS
LINDOYA

ALAUŠ VARYKLOS COLUMBIA S/A.

GAMINIŲ PLATINTOJAI

IRMĀOS CARRIERI LTDA.

Lindoya vanduo yra senai žinomas gėrimas, kurio puikų veikimą į žmogaus sveikatą jau visi yra vienbalsiai pripažinę. Pabandykite, įsitinkite ir visados naudokite!

RUA DINO BUENO, 795 a 835 Caixa Postal 3067
TELEFONES: 51-4019 e 51-2223 SÃO PAULO

